

УДК 347.122

ГЕНЕЗА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ВІДНОСИН

Аналізується розвиток міжнародно-правового регулювання туристичних відносин від початку XX ст. до сьогодні. Проаналізовані основні міжнародні угоди, які регулюють туристичні відносини. Досліджено процес розвитку та внесення змін до Закону України "Про туризм". Зроблена періодизація правового регулювання туристичних відносин в Україні.

Ключові слова: туроператор, турагент, конвенція, турист, туристичний продукт, законодавство в сфері туризму.

До середини 20-их років XX ст. сфері туристичних послуг не приділяли належної уваги, хоча організований туризм уже функціонував близько століття, оскільки існувала думка, що туристичні послуги не можуть у достатній мірі вплинути на економіку чи приносити великі прибутки в казну держави. Однак з середини 50-х років туризм як галузь економіки починає відігравати все більшу роль [1, с. 85].

У науковій літературі недостатньо добре досліджено питання розвитку саме правового регулювання туристичних відносин, оскільки в більшості випадках питання історії туризму були предметом дослідження саме вчених-економістів.

Питаннями дослідження історії розвитку правового регулювання туристичних відносин займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як В. В. Абрамов, К. Г. Борисов, О. Ю. Серьогін, К. С. Свірідов, Н. Тейлор, Дж. К. Холлоуей, Г. Ф. Шаповал та інші.

Метою статті є системний аналіз генези правового регулювання туристичних відносин та проведення авторської періодизації правового регулювання туристичних відносин в період незалежної України.

За даними Всесвітньої туристичної організації законодавчі акти про регулювання туристичної діяльності прийняті в близько 100 країнах. Вони спрямовані на визначення державних завдань у сфері розвитку туризму і способів їх досягнення, упорядкування туристичних формальностей і зменшення ризиків для туристів, інтенсифікацію розвитку туристичної індустрії, регулювання відносин між виробниками та користувачами туристичних послуг, а також інших завдань, які неможливі без прийняття відповідних законів про туризм.

Процес прийняття та формування міжнародних договорів та організацій, які регулювали б туристичні відносини, активізувався по закінченню Другої світової війни. Міжнародна організація туристичної пропаганди у 1947 році перейменовується у Міжнародний союз офіційних туристичних організацій (МСОТО), основним завданням якого були вивчення різних аспектів міжнародного туризму та розробка рекомендацій. У 1958 році у Парижі виникла Європейська асоціація повітряного туризму, а в середині 50-х років був створений Міжнародний туристичний альянс, який об'єднав у своєму складі велику кількість автоклубів, турингклубів, кемпінгів та інших організацій [2, с. 95].

У 1967 році виникає Всесвітня федерація асоціацій туристичних агентств, яка є об'єднанням туристичних фірм, бюро подорожей та підприємців, пов'язаних з обслуговуванням туристів. На початку 60-х років була створена Всесвітня організація туристичних агентств для того, щоб сприяти організації міжнародних туристичних подорожей шляхом створення в усьому світі мережі агентств Всесвітньої організації туристичних агентств; забезпечувати комерційні інтереси своїх членів шляхом обміну технічною й комерційною інформацією їхньої діяльності; уніфікувати туристичну документацію, розширити сферу її застосування.

Наступником МСОТО у 1975 році стала Всесвітня туристична організація — ВТО, що є міжнародною міжурядовою організацією. ВТО діє під патронатом ООН, але не є спеціалізованою установою цієї організації. У 1977 році була підписана Угода про співробітництво й взаємини між ООН та ВТО, у якій передбачається обмін інформацією й документацією, сприяння у виконанні вимог, що ставляться до сфери туристичної діяльності; розвиток такого співробітництва, що допомогло б уникнути дублювання в роботі, аналіз та обмін необхідною статистичною інформацією у сфері туризму.

Важливою подією в діяльності ВТО стало проведення другої Всесвітньої конференції з туризму, що відбувалася в 1980 році у столиці Філіппін Манілі.

На конференції була визнана нова роль туризму як засобу підвищення якості життя всіх народів і найважливішого фактора зміцнення світу і міжнародного взаєморозуміння. Конференція визначила коло обов'язків держав по розвитку туризму, а також по захисту і збільшенню туристичних ресурсів, прийняла Гаазьку декларацію по туризму й оголосила цей документ "інструментом міжнародного співробітництва, зближення між народами, фактором індивідуального і колективного розвитку" [3].

Необхідно відмітити серед міжнародних нормативно-правових документів Гаазьку Декларацію по туризму, підписану у 1989 р. На Міжпарламентській конференції з туризму, де було відзначено, що розвиток туризму відповідає інтересам усіх країн світу і робить внесок в економічний, соціальний і культурний розвиток, сприяє створенню атмосфери довіри і взаєморозуміння між державами-членами міжнародного співтовариства. У Гаазькій декларації сформульовані десять основних принципів, кожний з яких відбиває один із ключових аспектів і на яких базуються відносини в туристичній сфері. Принципи Гаазької декларації співзвучні з міжнародними актами ООН, ЮНЕСКО, документами, прийнятими міжнародними туристичними організаціями, законодавчими актами багатьох країн у сфері туризму, багато в чому розширюють і доповнюють їх [4].

Особливе місце в системі міжнародного права в галузі туризму займають регіональні закони та нормативні акти, зокрема Шенгенські угоди "Про єдиний візовий Туристичний простір" (Директива ЄС 90/134 від 13 травня 1995 р.) [3].

Важливим інструментом регулювання міжнародного туризму останніх років виявилися "Рекомендації зі статистики туризму", прийняті Статистичною комісією ООН у 1993 р. У рекомендаціях на основі Римської резолюції, Манільської і Гаазької декларацій сформовані концепції і визначені типи туризму; викладені основні туристичні терміни і поняття; дані класифікації і визначення категорій мандрівників; сформульована мета туристичних відвідувань [5, с. 66].

Ще одним новим важливим інструментом регулювання туризму і туристичної діяльності, про необхідність вироблення якого йшла мова ще на Римській конференції 1963 р., є Всесвітній кодекс етики в туризмі. Кодекс прийнятий Генеральною асамблеєю СОТ 1 жовтня 1999 р. у місті Сантьяго (Чилі). У ньому висвітлюються такі питання, як внесок туризму у взаєморозуміння і повагу між народами і суспільствами; туризм як засіб індивідуальної і колективної реалізації, фактор стійкого розвитку; використання туризмом культурної спадщини і його внесок у збереження цієї спадщини; вигоди від розвитку туризму для приймаючих країн і співтовариств; зобов'язання акціонерів у туристичному розвитку; право на подорожі

і свобода туристичних переміщень; права працівників і підприємців у туристичній індустрії. За цими питаннями представлені принципи Всесвітнього кодексу етики в туризмі, а також викладені гарантії виконання цих принципів [6, с. 79].

Важливим правовим документом на сучасному етапі туристичних послуг стала Директива ЄС від 13 червня 1990 р. “Про пакетні (пекідж) тури”. Метою цієї Директиви є наближення законів, правил та адміністративних положень держав-членів, що стосуються продажу пакетних турів на території Європейського Співтовариства, оскільки в різних країнах держав-учасниць є різні стандарти щодо надання таких туристичних послуг. У Директиві зазначено визначення, що таке пакетний тур, що в нього включається. Визначено права та обов’язки організатора туру, можливості зміни вартості туру та можливість заміни споживача вже після купівлі пакетного туру. Варто зазначити такий досить прогресивний аспект, що “...продавець пакетного туру не зобов’язаний надавати брошури щодо конкретного пакетного туру, але якщо він надав їх, то ці брошури є невід’ємною частиною цього договору, і в разі спору про належне виконання зобов’язання щодо надання туристичних послуг ці брошури є доказами при вирішенні спору” [7].

У цьому акті закріплено обов’язкове ліцензування туроператорів та наявність фінансової гарантії для забезпечення прав туристів у разі банкрутства останнього. Важливу роль у Директиві присвячено захисту прав споживачів, який надається покупцям пакетних турів за законодавством ЄС. У Директиві зазначається, що цю норму потрібно підкріплювати нормами національного законодавства у кожній державі-члені ЄС. Будь-яка держава-член має право посилювати чи розширювати цю Директиву відповідно до внутрішнього законодавства країни-учасниці [7].

Зазначена Директива була імplementована в таких країнах Співдружності, як Естонія, Франція, Німеччина, Італія, Мальта, Голландія, Данія, Іспанія, Великобританія.

До регіональних міжнародних договорів в області туризму можна віднести Договір у галузі туризму країн СНД від 23 грудня 1993 р. 29 жовтня 1994 р. Міжпарламентська асамблея країн-учасників СНД у прийнятій постанові “Про основні принципи співпраці країн-учасниць СНД у галузі туризму” сформулювала основи правового механізму й основні принципи в сфері туризму. Постанова складається з п’яти розділів. У першому розділі закріплюється правовий інститут туризму, даються визначення базовим поняттям: туристична організація, ваучер, турист. У другому розділі визначаються права та обов’язки туриста, визначається правовий статус іноземних туристів і вказується на недопущення дискримінації. У третьому та четвертому розділах регулюється процес ліцензування туристичної діяльності, сертифікації та вимоги до туристичного ваучера. У п’ятому розділі розглядаються питання формування правового статусу туристичних ресурсів як національного спадку країн-учасниць СНД, охорони туристичних ресурсів і обмеженого доступу до конкретних об’єктів [8].

Оскільки сфера туризму має комплексний характер, у який включається розміщення, перевезення, страхування та ряд інших послуг, то варто зробити огляд міжнародних актів у цих сферах.

Міжнародна Конвенція 1970 року по контракту на подорож прийнята в м. Брюсселі (Бельгія). У цій Конвенції дано роз’яснення двом видам контрактів: туриста з організатором подорожі та туриста з посередником (турагентом). За першим контрактом організатор бере на себе обов’язок надати туристу весь комплекс послуг, замовлених та оплачених туристом. Організатор також несе відповідальність перед туристом за дії третіх осіб, яким він доручив вчинення певної дії. За контрактом туриста з турагентом, турагент тільки виступає посередником між туристом та організатором туру. Посередник несе відповідальність тільки в межах наданих повноважень визначених агентською угодою, та не відповідає за невиконання чи неналежне виконання умов договору [9].

Міжнародна конвенція по контрактах між власниками готельних підприємств та Бюро подорожей прийнята 1979 року. У цій Конвенції регулюються питання укладення контрактів між готельними підприємствами з одного боку та туристами або бюро подорожей з іншого. Бюром подорожей у Конвенції називаються всі професійні суб'єкти туристичних відносин — туристичні оператори та турагенти. Конвенція визначила сферу застосування, зокрема в ст. 4 зазначається: “Конвенція застосовується щодо готельних контрактів міжнародного характеру, укладених між власниками готелів та турагентами, чиє місцезнаходження чи місцезнаходження їх підприємств знаходиться в різних країнах” [10]. Ця Конвенція визначила три види готельних договорів: для індивідуального туриста, для групи туристів і на періодичне бронювання. Врегульовано питання форми договору, умов комісійної винагороди для турагента, яка повинна бути виплачена протягом 30 днів після виселення туриста з готелю. Відповідальність за неналежне виконання чи відмову від договору — штраф, який, як правило, становить вартість однієї доби за номер у непіковий сезон та 3 доби в піковий сезон. Також у цьому акті закріплені правила ділової етики, зокрема, “власник готелю повинен утримуватись від вчинення яких-небудь дій, з тим щоб зробити клієнта турагентства своїм безпосереднім клієнтом” [10].

Одним із видів послуг, які включаються в “тур” є надання послуг щодо переміщення туристів. Сфера правового регулювання повітряних перевезень (зокрема міжнародні договори) зумовлено специфікою авіаперевезень, оскільки абсолютна більшість рейсів відбувається за межі країни вильоту. Тому ще в 1929 році була прийнята Конвенція для уніфікації деяких правил, які стосуються міжнародних повітряних перевезень, Гаазький протокол 1955 року про зміну окремих положень Варшавської конвенції 1929 року, Гватемальський протокол 1971 року. Ці положення увійшли в дію Конвенцію про правила міжнародних авіаперевезень від 28 травня 1999 р. Також діє міжнародна організація, яка покликана регулювати міжнародні авіаперевезення, — Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA). Основна увага у цих документах приділяється проїзному квитку, порядку перевезення багажу, адміністративним формальностям, правам перевізників, розрахунок з пасажиром і відповідальність авіакомпаній [11, с. 87].

Пасажирський білет при міжнародних повітряних перевезеннях включає в себе також інформацію про багаж і виконує одночасно функції багажної квитанції. Відповідальність авіаперевізника за договором ґрунтується на вині, причому обов'язок по доказуванню лежить на перевізнику.

У сфері автомобільних перевезень пасажирів є ряд міжнародних організацій, які сприяють спрощенню та уніфікації правил перевезень пасажирів: Міжнародна автодорожня федерація, Міжнародна автомобільна федерація та інші. Важливу увагу заслуговує Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення. За цією конвенцією всі транспортні засоби пасажиромісткістю більше 9 пасажирів повинні бути обладнані тахографами, які записують час їзди та час відпочинку водіїв. Дана конвенція була прийнята з метою забезпечення безпеки руху на дорогах та безпеки пасажирів, які знаходяться в даному транспортному засобі [12].

З метою регулювання міжнародної туристичної діяльності застосовуються і туристичні заходи, проведені міжнародними туристичними організаціями. Це генеральні асамблеї організацій, конференції і семінари загальносвітового і регіонального, галузевого і спеціалізованого тематичного характеру. На них приймаються офіційні документи, покликані регулювати і координувати діяльність у відповідному секторі туристичної індустрії. Ці документи мають конкретний практичний характер і висвітлюють зміни в туристичному секторі. Міжнародне співробітництво в туристичній сфері здійснюється на основі двосторонніх і багатосторонніх міжурядових угод про співробітництво у сфері туризму. Укладаються вони з метою розширення дружніх зв'язків між народами і сприяння національних

урядів співробітництву в сфері туризму. Уряди в угоді заявляють про те, що будуть підтримувати і розвивати туристичні зв'язки, зобов'язуються сприяти технічному співробітництву за допомогою обміну новими технологіями між туристичними організаціями своїх країн, надавати допомогу в професійній підготовці туристичних кадрів, а також обміну експертами, вченими і журналістами, які працюють у туристичній сфері.

Одним із перших нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання туристичних відносин в Україні, є, зокрема, ліцензування туристичної діяльності — Інструкція Державного комітету по туризму № 79 від 27 липня 1994 р. «Про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг, та контролю за їх дотриманням», у якій передбачались умови здійснення підприємницької діяльності у сфері надання туристичних послуг.

Розробка й прийняття Закону «Про туризм» проходила протягом 1993 і 1995 років. Закон було підготовлено на високому професійному рівні з урахуванням міжнародного досвіду провідних туристичних країн світу. Проект Закону пройшов апробацію в Європейських країнах з досконалою законодавчою базою в цій галузі (Франція, Іспанія, Італія, Польща тощо). Крім того, при його підготовці враховано думки, зауваження і пропозиції вітчизняних фахівців.

Закон України «Про туризм» набув чинності у 1995 році й окреслив стратегічну лінію та конкретні завдання розвитку туристичної сфери, став свідченням посилення уваги законодавчої та виконавчої влади до галузі, її проблем і перспектив розвитку. Вперше за багато років у законодавчому порядку на державному рівні було сформовано термінологічно-понятійний апарат у сфері туризму («туризм», «туристична діяльність», «туристичний продукт» «турист», «суб'єкт туристичної діяльності» й інші). Україна стала першою і чи не єдиною серед республік колишнього Радянського Союзу, що прийняла спеціальний законодавчий акт — Закон України «Про туризм», у якому офіційно проголосила і законодавчо закріпила туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку національної культури й економіки та здійснення послідовної державної політики в цій галузі.

Закон регулює правові, організаційні, виховні та соціально-економічні відносини у сфері туризму і є законом прямої дії. У ньому міститься ряд новел та принципових позицій: вперше закріплено державне регулювання та координація туристичної діяльності; розмежовано компетенцію органів держави різних рівнів у сфері управління туризмом; визначено напрями подальшої законодавчої регламентації суспільних відносин у галузі та джерела фінансування розвитку туризму; вперше передбачено ліцензування туристичної діяльності; права й обов'язки туристів, забезпечення їх захисту та безпеки; акцентується увага на кадровому та науковому забезпеченні галузі; міжнародне співробітництво.

Нормативно-правова база туристичної діяльності регулюється як спеціальним, так і загальним законодавством. До норм загального законодавства належать: Конституція України, якою закріплені основні права і свободи людини, їх гарантії; Господарський кодекс України; Закони України «Про сільський зелений туризм», «Про захист прав споживачів», що є основою державного регулювання безпеки товарів і послуг з метою захисту людини, її майнового та природного середовища; «Про порядок виїзду із України і в'їзду в Україну громадян України»; «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»; «Про страхування»; «Про рекламу»; «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про залізничний транспорт», «Про транспорт», «Про інформацію», «Про курорти» та ін.

Зважаючи на те, що галузь туризму має комплексний характер було прийнято ряд підзаконних нормативно-правових документів, зокрема наказ «Про затвердження ліцензійних умов провадження туроператорської та турагентської діяльності», «Правила обов'язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання)», «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу», «Правила

сертифікації служб авіаційної безпеки в Україні”, “Про стандартизацію і сертифікацію” та ін.

Підсумовуючи розвиток правового регулювання туристичних відносин в Україні, можна виділити такі три етапи:

1. 1991–1994 рр. — *початковий етап*. Характеризувався відсутністю чіткого правового регулювання туристичних відносин. У цей період приймаються такі нормативно правові акти, які мають дотичний характер у сфері регулювання туристичних відносин: Закон України “Про захист прав споживачів” (1991), “Про порядок виїзду із України і в’їзду в Україну громадян України” (1994), “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” (1994), “Про транспорт” (1994), “Про інформацію” (1992).

2. 1995–2003 рр. — *етап становлення туристичних відносин*, прийняття основних нормативно-правових актів та удосконалення вже наявних. У цей період приймається основний нормативно-правовий акт у сфері туризму — Закон України “Про туризм”. Також приймається ряд інших законодавчих актів “Про страхування” (1996), “Про рекламу” (1996), “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” (1999), “Про залізничний транспорт” (1996). Також приймаються підзаконні нормативно-правові акти: “Правила обов’язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання)” (1999), “Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002–2010 роки” (2002), “Про затвердження ліцензійних умов впровадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності”. 18 листопада 2003 р. вийшла нова редакція Закону України “Про туризм”.

3. З 2004 року до сьогодні — *новелізація законодавства у сфері регулювання туризму*. З 1 січня 2004 р. вступив у дію новий Цивільний та Господарський кодекси України, що зумовило необхідність прийняття нових законів та внесення змін до ряду вже існуючих законів: “Про захист прав споживачів; “Про порядок виїзду із України і в’їзду в Україну громадян України”; “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”; “Про страхування”; “Про транспорт”; “Про рекламу”; “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”; “Про залізничний транспорт”; “Про інформацію”; “Про курорти”. Закон України “Про туризм” протягом цього періоду отримав ряд доповнень та змін, зокрема:

— Законом України “Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку та підготовки готельної інфраструктури до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу” (08.07.2010) вводиться поняття та дається визначення готелю, готельній послугі та аналогічним засобам розміщення;

— Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності” (19.10.2010) скасовується ліцензування турагентської діяльності;

— Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про туризм” щодо надання туристичних послуг” (09.02.2012) деталізуються основні права та обов’язки сторін у договорі про надання туристичних послуг, чітко прописуються умови, які повинні міститись у договорі з метою захисту прав туриста як споживача послуг.

Список використаних джерел

1. Холловей, Дж. К. Туристический бизнес [Текст] / Дж. К. Холловей, Н. Тейлор ; [пер. с 7-го англ. изд.]. — К. : Знання, 2007. — 798 с.
2. Шаповал, Г. Ф. История туризма [Текст] : [пособ.] / Г. Ф. Шаповал. — Мн. : Экоперспектива, 1999. — 303 с.
3. Гук, Н. А. Інструменти регулювання міжнародного туризму в Україні [Електронний ресурс] / Н. А. Гук // Все о туризме. — URL : http://tourlib.net/statti_ukr/guk1.htm [14.10.2012].

4. Гаагская декларация Межпарламентской конференции по туризму (Гаага, 10–14 апреля 1989 года) [Электронный ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_904 [14.10.2012]. — Назва з екрану.
5. *Абрамов, В. В.* Історія туризму [Текст] : [підручн.] / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. — Х. : Форт, 2010. — 286 с.
6. *Мальська, М. П.* Основи туристичного бізнесу [Текст] : [навч. посіб.] / М. П. Мальська, В. В. Худо, В. І. Цибух. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 272 с.
7. Council Directive 90/314/EEC of 13 June 1990 on package travel, package holidays and package tours [Electronic Resource] EUR-Lex. — URL : http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc= Directive&an_doc= 1990&nu_doc=314 [14.10.2012].
8. О рекомендательном законодательном акте “Об основных принципах сотрудничества государств-участников СНГ в области туризма” : постановление Межпарламентской ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств от 29.10.1994 г. [Электронный ресурс] ПРАВО — Законодательство Республики Беларусь. — URL : <http://pravo.kulichki.com/zak/megd/meg03208.htm> [14.10.2012].
9. Международная конвенция по контракту на путешествия. Принята 22.10.1970 г. на Генеральной ассамблее ФУААВ и 13.11.1970 г. на Совете МГА [Электронный ресурс] Рекреационные ресурсы. — URL : http://www.2r.ru/laws/konven_70g.htm [14.10.2012].
10. Международная гостиничная конвенция касательно заключения контрактов владельцами гостиниц и турагентами от 15.06.1979 г. [Электронный ресурс] — URL : <http://hotel-apartment.biz/konven79.htm> [14.10.2012].
11. *Борисов, К. Г.* Международный туризм и право [Текст] : [учебн. пособ.] / К. Г. Борисов. — М. : НИМП, 1999. — 352 с.
12. Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР) від 27.02.2004 р. : приєдн. відповідно до Закону України від 07.09.2005 р. № 2819-IV [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_016.

*Рекомендовано до друку кафедрою цивільного права та процесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 23 жовтня 2012 року)*

Надійшла до редакції 24.10.2012

Яворский, Р. И. Генеза правового регулирования туристических отношений

Анализируется развитие международно-правового регулирования туристических отношений от начала XX века до сегодняшнего времени. Проанализированы основные международные договоры, которые регулируют туристические отношения. Исследовано процесс развития и внесения изменений в Закон Украины “О туризме”. Предложена периодизация правового регулирования туристических отношений в Украине.

Ключевые слова: *туроператор, турагент, конвенция, турист, туристический продукт, законодательство в сфере туризма.*

Yavorskyi, R. I. Genesis of the Legal Regulation of Tourism Relations

In the submitted article the author analyzes the development of international legal regulation of tourism relations since the beginning of XXth century till nowadays. Basic international treaties, which regulate tourism relations, were analyzed. The process of development and amendments of the law of Ukraine was analyzed. The periodization of legal regulation of tourism relations in Ukraine has been conducted in the article.

Keywords: *Tour Operator, Tour agent, convention, tourist, tourist product, tourism legislation.*

